

Útfarir

FIMMTUDAGUR 28. FEBRÚAR 2019

Kynningar: Frimann og Hálfán – útfararþjónusta, Garðheimar

Fagleg þjónusta fyrir syrgjendur

Frímann og Hálfán – útfararþjónusta hefur verið starfrækt í 17 ár. Þekking og fagmennska er einkunnarorð fyrirtækisins. Starfsmenn aðstoða aðstandendur við allt er viðkemur útförinni.

Hálfán Hálfánarson, Ólöf Helgadóttir og Frímann Andrésson veita persónulega útfararþjónustu af mikilli fagmennsku. Auk þess er boðið er upp á vandaðar kistur og duftker. MYND/STEFÁN

Frímann Andrésson
Útfararstjóri
Sími: 897 2468

Hálfán Hálfánarson
Útfararstjóri
Sími: 898 5765

Ólöf Helgadóttir
Útfararþjónusta
Sími: 898 3075

FRÍMANN & HÁLFDÁN
ÚTFARARÞJÓNUSTA

Stapahrauni 5, Hafnarfirði | 565 9775
www.uth.is | uth@uth.is

Frimann, Ólöf og Hálfðán hafa langa reynslu af útfararþjónustu. Þau veita alla aðstoð frá upphafi til enda er varðar útför. Þau leggja áherslu á fagmennsku, þekkingu og reynslu. MYND/STEFÁN

Útfararþjónustan var stofnuð árið 2002 af hjónunum Hálfðáni Hálfðánarsyni og Ólöfu Helgadóttur. Árið 2015 bættist Frimann Andrésón í hópinn en hann hefur starfað við útfarir í 24 ár. Í fyrstu hét fyrirtækið Útfararþjónusta Hafnarfjarðar en því var breytt í Frimann og Hálfðán – útfararþjónusta enda þjónusta þeir allt höfuðborgarsvæðið og nærliggjandi sveitarfélög.

„Fyrirtækið byrjaði sem líkkistuvinnustofa. Við bæði framleiðum og flytjum inn vandaðar líkkistur sem við seljum um allt land. Hálfðán er menntaður smíður og sér um vinnustofuna, Ólöf er með bókhald og saumastofu. Við sérsaumum sængur og kotta ásamt föðri í kisturnar. Sjálfur tek ég á móti fólki og aðstoða við allt er viðkemur útförinni og saman sinnum við svo athöfnunum.“ útskýrir Frimann. „Sérstada fyrirtækisins er sú að við bjóðum allt á einum stað og leggjum okkur fram um að öll umgjörð sé í lagi, jafnt viðmót sem öryggi, fagmennska og snyrtimennska. Þá erum við alltaf með nýja og fallega bíla í okkar þjónustu,“ segir Frimann og bendir á að nýr Cadillac líkbiill hafi verið keyptur fyrir rúmu ári og í byrjun mánaðarins hafi verið skipt út Ford líkflutningabifreið til að sjá um flutning af dánarstað.

Hann segir að sjálfar athafnirnar séu yfirleitt svipaðar í uppsetningu. „Annaðhvort er kista jarðsett í kirkjugarði eða það er bálfor en þær hafa aukist mjög mikið á undanförunum árum. Bálfarir eru núna um helmingur útfara. Mér sýnist að fólk á

öllum aldri sé farið að huga frekar að bálfor þegar tíminn kemur. Þá eru margir sem óska þess að duftker verði jarðsett í leiði nákomins ættingja. Það hefur t.d. fæst í vöxt að duftker séu grafin í gamla kirkjugarðinum við Sudurgötu og í Fossvogskirkjugarði,“ upplýsir Frimann og bætir við að allt að átta duftker komist fyrir í kistuleiði þannig að úr verði fjölskyldugrafreitir. Svo eru auðvitað duftreitir í flestum kirkjugörðum sem eru eingöngu fyrir duftker.

Veita fyrstu aðstoð

Útfararþjónustan er staðsett í Stapahrauni 5 í Hafnarfirði. Þar er góð aðstoða til að taka á móti aðstandendum hins látna. Frimann segir að hann fari líka heim til fólks sé þess óskað. Oft þarf að sinna mörgum aðkallandi málum en Frimann er vanur því að umgangast fólk á sorgarstundum. Hann segir að starfið geti oft verið erfitt, sérstaklega þegar fólk fellur frá í blóma lífsins. „Fólk getur alltaf hringt til okkar og fengið upplýsingar,“ segir Frimann og bætir við að þeir komi

á dánarstað og veiti fyrstu aðstoð. Stundum þurfi að flytja hinn látna í heimabyggð hafi hann látist fjarri henni.

Likkistur og duftker

Frimann segir að það geti verið mikill munur á kistum eftir útfararþjónustum. „Við erum með töluvert úrval og góðar upplýsingar á heimasíðunni okkar uth.is. Fólk gerir sér auðvitað ekki grein fyrir gæðamuni á líkkistum en það er gott að kynna sér málin. Við leggjum mikla áherslu á að vera með vandaða vöru,“ segir hann. „Fyrir nokkrum árum var reglum breytt þannig að nú má bara hafa lítið magn málmis í kistunum, hvort heldur valin er bálfarleiðin eða jarðsetning kistu. Við aðstoðum fólk við valið og veitum persónulega þjónustu. Auk þess erum við með fjölbreytt úrval duftkera. Algengust eru vist-

væn duftker sem eyðast í jarðveginum á nokkrum árum. Hugsunin er sú að askan og kerid samlagist moldinni á umhverfisvænan hátt.“

Öll þjónusta á einum stað

Frimann segir að útfararþjónustan annist allt fyrir aðstandendur hins látna, allt frá andláti þar til viðkomandi hefur verið jarðsettur. „Við vinnum alltaf í nánu samstarfi við aðstandendur. Þetta eru mörg handtök sem þarf að sinna og við spörum fólki þau spor. Oftast hefur fólk ákveðnar skoðanir á presti og tónlist en við getum leiðbeint með þá hluti líka. Auk þess látum við prenta fallega sálmaskrá og pöntum blóm,“ segir Frimann sem hefur starfað við útfararþjónustu frá því hann var 23 ára og hefur því viðtæka reynslu og þekkingu. „Við leggjum okkur fram um að veita

persónulega þjónustu og ég fylgi fólki í gegnum allt ferlið sem hefur reynst aðstandendum best.“

Þegar Frimann er spurður hvort breyting hafi orðið á erfidrykkjum svarar hann því neitandi. „Í rauninni ekki. Það hefur aðeins aukist að fólk velji að hafa jarðarför í kyrrþey. Sömuleiðis hefur aðeins aukist að erfidrykkur séu minni um sig, þá er boðið upp á konfekt og kleinur í stað hnallþóra og heitra rétta,“ segir hann.

Nánnar er hægt að skoða þjónustuna sem Frimann og Hálfðán – útfararþjónusta veitir á heimasíðunni uth.is eða koma við í Stapahrauni 5, Hafnarfirði, sími 565-9775. Skrifstofan er opin frá 8-17 virka daga, en þjónusta er allan sólarhringinn og um helgar. Netfang: uth@uth.is

Nýjasti bíllinn hjá Frimanni og Hálfðáni – útfararþjónustu er glæsilegur.

Blómin veita sálusorgun

Hjá Garðheimum starfa fimm faglærðir og reynslumiklir blómaskreytar. Aðstandendur og vinir eru því í góðum höndum þegar kemur að því að velja kransa, kistuskreyingar eða duftkerskreyingar en slíkar skreytingar eru að verða æ algengari.

Við leggjum okkur fram um að veita framúrskarandi þjónustu, hlustum á óskir fólks og leiðbeinum með val á blómum og skreytingum sé þess óskað," segir Jóhanna Margrét Hilmarsdóttir, deildarstjóri blómabúðar Garðheima. Hjá Garðheimum má fá allar þær skreytingar sem tengjast útförum, kransa, krossa, kistuskreyingar, blómvendi og aðrar blómaskreytingar.

Hluti af starfinu að sinna sálusorg

Nánustu aðstandendur, ættingjar og vinir geta hringt og pantað eða komið niður í Garðheima og fengið faglega þjónustu. „Oft er fólk að standa í þessum sporum í fyrsta sinn og hefur aldrei þurft að sjá um eða einu sinni hugleiða útför. Fólk er oft í mikilli sorg og erfitt að þurfa að standa frammi fyrir mörgum valkostum. Þá er gott að geta leitað til okkar sem höfum reynslu í þessum efnum," segir Jóhanna og tekur fram að aðstæðan í Garðheimum sé til fyrirmyndar. „Hér má setjast niður í rólegheitum, skoða möppu með myndum og starfsmaður hjálpar við valið ef þarf. Stundum þurfum við að bregða okkur í hlutverk sálusorgara og oft hafa fallið tár hjá starfsmönnum en það er hluti af starfinu."

Hvítur liturinn áberandi

Algengasta spurning viðskiptavina snýst um litaval. „Sumir vilja hafa litríkt, sérstaklega við útfarir eldra fólks. Sumir velja uppáhaldslit þess látna en algengasti liturinn er hvítur með grænum greinum. Ef aðrir litir eru valdir er þeim oft blandað við hvít blóm," segir Jóhanna. Starfsfólk getur einnig aðstoðað við val á texta sem prentaður er á borða. „Við bjóðum upp á ákveðnar hugmyndir en svo er líka mjög fallegt þegar fólk kemur með eitthvað beint frá hjartanu."

Duftkerskreyingar æ algengari

Þótt algengustu skreytingarnar séu kistuskreyingar, kransar og altarisvendi hafa duftkerskreyingar færst mjög í aukana að sögn Jóhönnu. „Á Íslandi eru útfarir yfirleitt með kistunni en ef kistan er brennd er síðar haldin lítil athöfn með nánustu ættingjum þegar duftkerið er jarðað. Þá er fólk að taka hjá okkur litla kransa, hjörta eða kross sem sett eru á leiðið. Skreytingarnar eru þá allar miklu smærri."

„Starfsfólk Garðheima veitir framúrskarandi þjónustu," segir Jóhanna Margrét Hilmarsdóttir, deildarstjóri blómabúðar Garðheima. MYND/STEFÁN

Stundum þurfum við að bregða okkur í hlutverk sálusorgara og oft hafa fallið tár hjá starfsmönnum en það er hluti af starfinu.

Fagurlega skreyttur krans.

Skjót þjónusta

Hjá Garðheimum starfa fimm faglærðir blómaskreytar ásamt reynslumiklum skreytum. Það er alltaf nóg að gera á blómaverkstæðinu enda sinna starfsmenn margvíslegum verkefnum sem tengjast bæði gleði og sorg.

Boðið er upp á skjóta þjónustu en þó er mælt með að minnsta kosti tveggja daga fyrirvara fyrir jarðarfaraarskreyingar, sér í lagi þegar prenta þarf á borða. „Hins vegar getum við líka brugðist hratt við þegar mikið liggur við enda oft sem jarðarfari eru auglýstar fremur seint.

Jóhanna vill benda á að hægt er að skoða úrval skreytinga á gardheimar.is. „Hins vegar þarf fólk að vera meðvitað um að blóm eru árstíðabundin og ekki alltaf hægt að fá nákvæmlega það sem er á myndunum, en við reynum alltaf að gera okkar besta í samráði við viðskiptavini okkar."

Litir eru oft notaðir í bland við hvítan og koma fallega út á hérna.

Falleg skreyting fyrir duftker.

Notkun duftkera verður æ meiri.

Hægt er að skoða meira úrval af skreytingum á gardheimar.is.

Pakklæti, virðing og samúð

Útför er kveðjuathöfn samfélagsins. Við útfarir sýnir fólk hinum látna pakklæti sitt og virðingu og aðstandendum samúð.

Útför getur verið tvenns konar: Greffrun/jarðarför, en þá er kistan borin til grafar að lokinni útfararathöfn og jarðsett í kirkju-garði eða óvígðum reit.

Bálför. Að lokinni útfararathöfn er kistan brennd og aska hins látna sett í duftker sem ýmist er jarðsett í duftreit, ofan í leiði eða óskunni dreift.

Útför getur ekki farið fram nema staðfesting sýslumanns á viðtöku dánarvottorðs liggi fyrir.

Þegar útför fer fram í kyrrþey eru aðeins nánustu aðstandendur og vinir viðstaddir. Þá er ekki tilkynnt um andlát fyrr en að lokinni útför.

Útfarir á vegum þjóðkirkjunnar fara fram í samræmi við helgisíðabók og handbók íslensku kirkjunnar. Útfarir í þéttbýli og strjálbýli eru í grundvallaratriðum með svipuðu sniði, í samræmi við hefðir.

Góðmeti í ísskápnum

Þegar andlát ber óvænt að garði riðlast eðlilega líf aðstandenda mikið og matarvenjur fara gjarnan úr skorðum. Vinir og ættingjar gætu þá komið til hjálpar, meðal annars með því að færa þeim góðan og einfaldan mat sem gott er að grípa í við tækifæri. Hér er uppskrift að einföldum og góðum pott-rétti sem auðvelt er að hita upp í smærri skömmtum.

Pottréttur

Fyrir 8

- 4 sneiðar beikon, skornar í litla munnbita
- 900 g beinlaust gott lambakjöt, skorið í hæfilega munnbita
- ½ msk. salt fyrir kjötið og 1 tsk. fyrir pottréttinn
- 1 tsk. svartur pipar fyrir kjötið og ½ tsk. fyrir pottréttinn
- ¼ bolli hveiti
- 1 stór laukur, skorinn í þunnar sneiðar
- 4 hvítlaugsgeirar, kramdir
- 1½ bolli rauðvín
- 450 g sveppir, skornir í litla munnbita
- 4 bollar kjötsoð (eða vatn og teningur)
- 1 msk. tómatakraftur
- 2 lárviðarlauf
- ½ tsk. timían
- 700 g kartöflur, skornar í hæfilega munnbita
- 4 gulrætur, skornar í bita
- ¼ bolli steinselja, smátt skorin

Hitið ofn í 170 gráður. Steikið beikonin á stórri pönnu, þerrið og setjið á disk. Geymið feitina á pönnunni. Kryddið kjötið með salti og pipar. Stráid hveitinu yfir og hrærið saman. Brúnið kjötið úr beikonfeitinni í 2-3 skömmtum. Færið jafnóðum á diskinn með beikoninu. Bætið lauknum á pönnuna, steikið í 2 mín. og bætið hvítlauknum út í. Hrærið á meðan. Bætið víninu út í og skafið af botninum meðan hrært er. Næst fara sveppir út í. Sjóðið í 10 mín. Færið kjöt og beikon á pönnuna, bætið kjötsoðinu við, tómatakraftinum, salti og pipar, timíani og lárviðarlaufum. Hrærið saman og hellið í eldfast mót. Kartöflur og gulrætur fara næst út í. Hyljið fatið með álpappír og steikið í ofni í 1 klst. og 45 mín. Stráid steinseljunni yfir.

Fjölbreyttur klæðnaður við kistulagningu

Í lokaverkefni Önnu Bjargeyjar Gunnarsdóttur við Félags- og mannvísindadeild Félagsvísindasviðs Háskóla Íslands um fataval við kistulagningu á Íslandi í nútímanum frá 2016 kemur fram að fatnaður látinnar manneskju er oft látinn spegla hana eins og hún var í lífanda lífi. Hvít línklæði og náttföt eru ekki notuð í eins ríku mæli og áður. Hefðir virðast ekki ráða för í vali á fatnaði þeirra látnu, heldur ræður persónuleiki þeirra og hvernig þau klæddu sig í lífanda lífi för.

Var klæðnaður fjölbreyttur,

Hlýtt teppi, vettlingar eða ullarsokkar sem eftirlifendur klæða þann látna í lýsir hlýju þeirra til hans/hennar segir í verkefni Önnu. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

sumir kveðja í jogginggalla, leggings, bol, vinnuskyrtu, skátubúningi, leðurvesti og sumir í náttfötum. Klæðnaður var oftast valinn af eftirlifendum en aðeins 12 prósent höfðu valið fötin sín sjálf. Fjögur prósent sögðu að hefð hefði ráðið för.

Í verkefninu kemur fram að fataval fyrir kistulagningu virðist breytast mjög hratt og eins og útfararþjónn og útfararstjóri bentu á var um helmingur árið 2014 sem var klæddur í sín eigin föt en ekki hefðbundin línklæði eins og áður hefur tíðkast.

Útfararstofa Íslands

Flestir þurfa einhvern tímann að horfast í augu við dauðann. Að missa ástvin eða ættingja er eitt það erfiðasta sem við göngum í gegnum. Tilfinningar eru margvíslegar. Sorgin er eðlileg viðbrögð. Óhjákvæmilega þarf þá að huga að þeim þáttum er snúa að útför þess látna.

Spurningarnar eru margar. Þá er gott að geta leitað til aðila sem hafa þekkingu og reynslu á þeim þáttum. Við hjá Útfararstofu Íslands búum yfir þessari reynslu og höfum starfað við útfararþjónustu um árabil.

Kristín Ingólfssdóttir

Sverrir Einarsson

Margrét Ásta Guðjónsdóttir

Skrifstofa Útfararstofu Íslands er til húsa í Auðbrekku 1, 200 Kópavogi.

Þar er einnig góð aðstaða sem prestar og aðstandendur geta rætt saman í næði.

Skrifstofan er opin frá 8.00 til 17.00 virka daga, en þjónusta er allan sólarhringinn og um helgar.

Sími: 581-3300 og 896-8242

www.utforin.is